

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorvm Evangelicorvm D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

22. Hoc cùm dixisset, insufflauit, & dixit eis: Accipite Spiritus S.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

core doctrinam, à Pastore pabulum, à Magistro scientiam accipere debemus. *Fides est ex auditu* Pastorum, Doctorum, Magistrorum, quos Christus dedit, non ex lectione Scripturarum. Scripturas ab istis Magistris accipimus, & per eoldem eas intelligimus: Magistros, Pastores, Doctores à Scripturis non accepimus. Frustra Calvinus, frustra ceteri haeretici eam rotam inuertunt. Nos Christi verbis inhaeremus: eius inuolabile decretum tenemus: *Qui vos audit, me audit. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* Homines ornat Christus, ad homines nos mittit, homines audire debemus. Sed tales homines, qui Spiritum Dei indubitanter habent, quibus Spiritum veritatis Christus promisit & dedit. Immo quos statim insufflando iubet accipere Spiritum Sanctum, & acceperunt. Cum quibus Christus perpetuo se assuturum praedixit, nec fallit. Quos Spiritus sanctus posuit regere Ecclesiam suam; nec quos posuit, sua gratia destituit. Haeretici hodie, quia Scripturam in manus accipere, vertere, inuertere, peruertere, ad omnem quem voluit sensum trahere, pertrahere, torquere possunt, illam solam praedicant, in illa sola omnem auctoritatem collocant, illam solam audiri volunt. Ecclesiae gubernacula quia non tenent, nec tenere possunt, Ecclesiae Pastores, Doctores, Magistri quia esse non possunt, nec locum illorum tenere, aut illis succedere, à quorum doctrina abhorrent, idcirco Pastores & Doctores omni fide spoliare contendunt. Sed tales Christus dedit, teste Paulo, *ad opus ministerij, ad consummationem factorum, ad adificationem corporis Christi.* Tales nos audimus. Christus tales hoc loco mittit. Nos talibus autem praebent. Ab hac veritatis columna, ab hoc firmamento, nulla nos haereticorum vafricies aut violentia abducere debet.

Ioan. 14.
 & 16.
 Vers. seq.

Matt. 28.
 Act. 20.
 Scripturas
 solas cur
 haeretici
 in auctori-
 sate ponunt.

Ephes. 4.

22. *Hoc cum dixisset, insufflauit, & dixit eis: Accipite Spiritum sanctum.*

Latum sibi hinc campum aperiri putauit Calvinus, quod in Ecclesiae Catholicae Episcopos ac Pastores, eius excurrens possit oratio. Laxatis igitur habenis toto fertur impetu, ut lethali aliquo ac certo ictu hostem conficiat. Pro hoste capitalis omnis haeticus eos habet; qui verae Ecclesiae gubernaculis praesunt. Videamus quam fortiter dimicet, & non sit vana sine viribus ira. *Quod Christus (inquit) in apostolos insufflauit, & hoc externo symbolo se Spiritus sui virtutem in eos proferre testatus est, non quadraret, nisi ab eo procederet Spiritus*

Spiritus. Quo magis detestabile est Papistarum sacrilegium, qui honorem Filio Dei proprium ad se rapiunt. Nam cornuti eorum Episcopi, in creandis sacrificiis Spiritum ructando se efflare iactant. Sed res ipsa clarè demonstrat, quantum à diuino Christi flatu differat putidus eorum anhelitus: quia nihil aliud quàm ex equis asinos faciunt. Videmus quàm acri impetu fertur, & quàm altum ac lethale vulnus toti ordini Episcoporum infligere contendit. Sed totus hic imperus vno verbo sistitur, & totus hic ictus facilè auertitur. Detestabile ait esse sacrilegium, quòd honorem Filio Dei proprium Episcopi ad se rapiunt, quando in creandis Presbyteris Spiritum se illis dare profitentur. Odiosa Caluini vocabula & caninæ eius facundia schemata nihil moror. Non est illa disputatio grauis, sed rixa scurrilis. Atqui eiusdem detestabilis sacrilegij Apostolum Paulum reum esse, insani hominis oratio conuincet. Sic enim ille ad suum Timotheum, quem Presbyterum creauit, scribit. Admoneo te vt resuscites gratiã Dei qua est in te per impositionem manuum mearum. Hæc Dei gratia an aliud quàm Spiritus sancti gratia erat? Quum hanc Paulus per impositionem manuum Timotheo dedit, an aliàs dedit quàm in eo Presbytero creando? Si ergo dare Spiritum Sanctum, quod non est aliud quàm dare aliquam Spiritus gratiam, donum, potestatem, soli Christo proprium est; & Christi honorem cum detestabili sacrilegio ad se rapiunt, qui illam gratiam se dare profitentur: non Episcopi tantum Catholici, in quos Caluinus excurrit, sed Paulus ipse sacrilegij detestabilis reus perageatur. Sed detestabilis est & sacrilega hæc tota Caluini criminatio, quando quam Christus Apostolis hoc loco potestatem dedit, eandem suis Apostoli successoribus, vt Paulus Timotheo, aliisque aliis indubitanter dederunt; & necessariò dandam esse, vt perpetua esset Pastorum successio, facilè intellexerunt.

*Caluini
declamatio contra
Episcopos
in clerico
ordinatos.*

*Paulum
Caluinus
sacrilegij
detestabilis
accusatur
2. Tim. 1.*

At magno se argumento niti putat Caluinus, quòd Christus in Apostolos sufflans Spiritum illis nõ daret nisi ab eo prodiret Spiritus. Hinc enim infert detestabile Episcoporum sacrilegium, qui eodem symbolo externo vti Spiritum Sanctum initiatis suis cõferunt, atque honorem filio Dei proprium ad se rapiunt. Sed non aduertit, aut dissimulat potius, vt cæcus ac maleuolus hæreticus, à Christo hoc factum esse, vt persona filij Dei, propria autoritate, ab Episcopis idem fieri autoritate non propria, sed ministeriali, & à Christo accepta, & per homines quidem dari Spiritum Sanctum, sed non ab

*Episcopi
dantes Spi-
ritum S.
honorem
Christo
proprium
non assu-
munt.*

Contra
Parm. lib.
2. cap. 14.

Ibidem ca.
11.

De nupt.
& concup.
lib. 2. c. 18.
& lib. 1.
cap. 28.

ipsis hominibus. Vnde & Paulus non dixit Timotheo: Resuscita gratiam que data est tibi à me, sed, quæ data est tibi per me, per impositionem manuum mearum. Quare B. Augustinus acerrimè disputans contra Donatistas, Deum, nõ hominem dare sanctitatem in Sacramentis, obicienti tamen aduersario, Deum per hominem dare, concedit simpliciter. Et ex hoc ipso, quem tractamus, loco ostendit, non quidem ab homine, sed tamen per hominem dari remissionem peccatorum, qui proprius est diuini Spiritus effectus. *Esset, inquit, contra nos, & cogeremur fateri ab homine non per homines remitti peccata, si postquam dixit Christus, Sicut misit me Pater, ego mitto vos, subiicisset continuo. Quorum remisistis peccata, remittuntur eis, cum verò interpositum est. Hoc cum dixisset, insufflauit, & ait illis, Accipite Spiritum Sanctum & deinde illatum, per eum remissionem fieri peccatorum, satis ostenditur non ipsos id agere, sed per eos vtiq; Spiritum Sanctum.* Hæc Augustinus. Sicuti ergo non ab homine, sed per hominem datur remissio peccatorum, siue in pœnitentia, siue in Baptismo; sic non ab homine, sed per hominem datur potestas absoluendi peccata, & baptizandi, & Euangelium prædicandi, idque eisdem ceremoniis, quibus Christus vsus est. Nisi fortè vt impositione manuum à Christo accepta Apostoli vsi fuerunt, sic etiam insufflatione à Christo accepta vti non potuerint. Iam verò quid potentius aut diuinius est, exsufflando Diabolum eiecere, quàm insufflando Spiritus Sancti gratiam dare? Atqui illa altera ceremonia vsa semper est Ecclesia, teste locupletissimo D. Aug. In Ecclesia (inquit) toto orbe diffusa vbiq; vniuerses baptizandi infantiuli non ob aliud exsufflantur & exorcizantur, quàm vt ab eis princeps mundi eiciatur foras, à quo necesse est vasa ire possideantur. Non ergo honorem filio Dei proprium Ecclesia Catholica sibi arripit, sed potestate sibi à Christo data legitime vtitur, qua non quidem ab illa, sed per illam eiusq; ministerium variæ diuini Spiritus gratiæ conferuntur, & Diabolus ipse foras eicitur.

Pergamus iam cum Caluino, qui hanc causam adhuc magis premit. Adde quòd non modò Spiritum Christus, quem accepit, communicat cum suis discipulis, sed tanquam suum largitur, nempe, quem habet cum Patre communem. Quare diuinitatis gloriam sibi vsurpant, quicumquo Spiritum flatu se dare presumentur. At quid interest siue per flatum, siue per impositionem manuum, siue aliquo alio externo symbolo à Christo accepto, Spiritus S. conferatur? Si ergo flatu Spiritum S. daretur, et

est diuinitatis gloriam sibi vsurpare; eam sibi Paulus vsurpauit, qui per impositionem manuum suarum Spiritus sancti gratiam Timotheo creato presbytero datam fuisse proficetur. Atqui nec Paulus, nec alij Episcopi, hanc se dare gratiam proficentur, quasi ab illis hæc gratia promanaret, sed quia per illos hæc gratia promanat. *Ministerium suum exhibent* (ait S. Ambrosius) *non ius potestatis exercent. Linguam & manum præbet Sacerdos* (ait D. Chrysostomus) *in his autem quæ à Deo donata sunt, neque Angelus, neque Archangelus efficere quicquam potest. Si minister iustificat impium* (ait Augustinus) *consequens est ut credamus in eum. At cur hæc omnia rectissime à Patribus dicuntur? Sanè quia qui dat, Deus est; per quem multa dantur, Ecclesiæ ministet Sacerdos est. Cùm igitur Nouatiani veteres hæretici potestatem remittendi peccata penes Ecclesiam esse negarent, dicentq; quod nunc Calvinus quasi ex eorum dictatis repetit, Nulla in his hominis potestas est, ubi diuini muneris gratia viget. respondet S. Ambrosius, & ex perpetua Ecclesiæ praxi ac fide, quæ & ipsi exercebant, eos repellens ait. Cur ergo manus imponitis, & benedictionis opus creditis, si quis forte releuauerit agrotus? Cur præsumitis aliquos à colluione diaboli per vos mundari posse? Cur baptizatis, si per hominem peccata dimitti non licet? Quid interest utrum per pœnitentiam an per lauacrum hoc ius sibi datum Sacerdotes vendicent? Vnum in utroque ministerium est. Hæc ille. Et paulò antè dixerat: Vult Dominus ea fieri à seruis suis in nomine suo, quæ faciebat ipse positus in terris. Idem & S. Basilius scribit. Axiomata sua Iesus largitur alijs. Quæ sua sunt, largitur seruis suis. Nec dissimiliter Chrysostomus: Omne iudicium Pater dedit Filio; sed hoc totum video à Filio esse Sacerdotibus commissum. Quare vetustissimus & doctissimus Areopagita, ministros Ecclesiæ ait, purgare, illuminare, perficere. In his nihil filio Dei proprium sibi arrogat Ecclesia; sed filij Dei ministram se agnoscit Ecclesia; ut per illam fiat, quod solus Dei Spiritus facit.*

Atqui necdum suum cursum confecit Calvinus. Currentem insequamur. Iam verò (inquit) notandum est, quos ad munus Pastorale vocat Christus, necessarijs etiam donis ornare, ut pares sint exequendo muneri, vel saltem nõ inanes undique accedant. Quod si verum est, nullo negotio refellitur stulta Pastorum iactantia, qui dum suam Hierarchiam magnificis præconijs extollunt, ne minimam quidem scintillam Spiritus sancti possunt in suis Episcopis ostendere. Volunt ut legitimos credamus

Eccle

De Spiritu Sancto
lib. 3. c. 19.

Homil. 75.

in Ioan.
Cætra Crescon. lib. 3.
cap. 11.

De pœnitent. lib. 1.
cap. 7.

In Homil. de pœnit. De Sacerdot. lib. 3. Cælest. hierarch. par. 1. cap. 5.

Rix & Caluini cõtra Episcopos.

Ecclesia Pastores, adeoque Apostolos, & vicarios Christi, quos apparet omni Spiritus gratia prorsus esse vacuos. Atqui hic nobis certa regula praescribitur aestimanda eorum vocationis, qui Ecclesia Dei praesunt; si videamus Spiritu sancto donatos. Hic ille ita praecipiti cursu contra Ecclesiam raptus, ut tam extra huius loci metas quam extra omnem rationis limitem se abripuerit. Nec ad hunc locum quicquam pertinet quod garrat, nec nisi rixa quadam scurrilis totus eius garritus est. Certe (inquit) hic regula praescribitur aestimanda eorum vocationis, qui Ecclesia Dei praesunt, si eos videmus Spiritu sancto donatos. Dona autem exponit, necessaria illa, ut pares sint exequendo muneri, aut saltem non inanes undique accedant. Mentitur ac fallit impostor. Cum Christus insufflando dixit, Accipite Spiritum sanctum: non dedit Apostolis dona illa necessaria quibus pares essent apostolico muneri exequendo; sed illa tantum spirituales potestatem ac facultatem dedit, qua peccata remitterent aut retinerent, ut verba proxime subsequencia manifestum faciunt, nosque in illis explicandis statim ostendemus. Sed & Calvinus ipse hoc ex parte astruit, seque ipse hoc eodem in loco refutat. Ait enim. Si rite omnia expendimus, non tunc in praesentia necessarijs eos dotibus instruit, quam in futurum tempus Spiritus sui organa destinat. Quare hic status ad magnificam illam Spiritus missionem, quam toties pollicitus fuerat, magna ex parte refertur & extendi debet. Agnoscit non hic dari Apostolis necessaria illis dotes quibus exequendo suo muneri pares sint, sed in die Pentecostes illas datas esse; quod est verissimum; ideoque hoc in loco regulam praesentis aestimandae vocationis ex donis & dotibus exercendae vocationi necessarijs, quae nos videmus, est falsissimum. Cur & quorsum Spiritus S. hoc loco datus fuerit, in proxima sententia explicabitur. Nunc tenemus dona necessaria vocationi sacerdotali nec data nec promissa isto in loco. Sic extra huius loci metas praecipiti & infano cursu longissime se abripuit.

Calvini rixam à seipso refutat.

Calvini furor bacchicus.

Nunc ut omnes rationis atque honestatis limites excederit, quid opus est ostendere? Quid nisi scurrile conivium & bacchicus furor est, omnes in unum Ecclesiae Catholicae episcopos, Sacerdotes, Pastores, Doctores, superba voce damnare, quod nec minima scintilla Spiritus sancti in illis affluat queat? Quis Calvinum talem Aristarchum constituit? Quis illi hanc censoriam potestatem contulit? Quis eum huiusmodi Dictatorem creavit? Annon verè rabelam & scurram agit, flagro potius & loro coercendus, quam iusta oratione referendus.

Sed & cæcus hæreticus (quidni enim superbia cæca sit?) non videt totam hanc orationem in se suosque, siue verè siue falsè, totidem tamen verbis regei posse. Quod qui faceret, siue vera siue falsa narraret, hominis tamen insaniam pari insaniam compesteret. Docet quippe experientia ad insaniam compesterendam optimum esse remedium, ut duo inter se insani committantur; vel certè ut insanum se fingens alium insanum pari furore aggrediatur. Sed mihi in hac scriptura tam seria & graui cum Caluino insanire non libet: & habet adhuc alia quæ contra Catholicos disputet. Illa videamus.

Obseruent (inquit) lectores, externo & visibili status symbolo simul verbum coniungi. Nam & hinc Sacramenta vim suam mutuantur. Non quòd in voce, que auribus personat, inclusa sit Spiritus efficacia: sed quia à testimonio verbi pendet omnium eorum effectus que ex Sacramentis percipiunt fideles. Hæc hætenus vera sunt, si verbi vocabulo forma Sacramentalis intelligatur elemento visibili coniuncta, non verbi prædicatio, ut latè cõtra Caluinum supra disputauimus. Audiamus sequentia. *In Marc. cap. 1.* *Flat Christus in Apostolos. Hi non statum modo, sed Spiritum quoque recipiunt. Cur, nisi quia illis Christus promittit?* Caluini hic fallit impostor. Non enim quia Christus promittit, sed *impostura de promissione.* quia Christus dat, Apostoli hoc loco Spiritum sanctum accipiunt. Ait illis Christus, *Accipite Spiritum sanctum;* non ait, *Accipietis Spiritum sanctum.* Dat illum, nõ promittit illum. Fallit igitur & mentitur Caluinus. Pergamus nunc. *Similiter (ait Caluinus) in baptismo Christum induimus, abluimur eius sanguine, crucifigitur vetus homo nosler, ut regnet in nobis Dei iustitia. In sacra Cæna spiritualiter Christi carne & sanguine pascimur. Vnde tanta vis, nisi ex Christi promissione, qui Spiritu suo efficit ac prestat quod verbo testatur?* Iam apparet cur antea mentiri Caluinus voluit, quum promittere Christum dixit, quod non promissit, sed dedit. Nempe ut totam vim Sacramentorum doceat à verbo promissionis pendere. Sed ut antea menticus sefellit; sic & quod hinc narrat, aliud Caluini mendacium est. Non ex Christi promissione, sed ex Christi institutione, ex materia elementari & certa verbotum forma ab ipso institutis, pendet tota illa ac tanta Sacramentorum vis, ut loco iam citato cõtra Caluinum latiùs disputauimus. Nunc quid ex his omnibus inferre Caluinus velit, audiamus. *Caluini de seipso iustum iudicium.* Sciamus ergo quacunque commenti sunt homines Sacramenta, nihil aliud quàm mera ludibria esse, aut friuolos lusus: quia nulla signis potest constare veritas, nisi ubi adest verbum Domini.

Quo

Quoniam autem nunquam ita in sacris luditur sine impia Dei contumelia & animorum interitu, summo studio cauenda sunt tales Satanae praestigia. Sunt hæc omnia verissima; quo magis execrabiles Calumnitæ, qui ex diuinissimo venerabilis Eucharistiæ Sacramento profanam cœnam fecerunt, ubi nihil quàm panis communis manducatur, quem etiam manducant canes, & cuius reliquæ in eorum cœna canibus dantur; vel hæ manu recipientes fortè delapsam canis deuorauerit, pro nihilo ab illis habetur; cuius rei in Anglia nostra exempla habemus. Sed vt in Caluini fabula maneamus, qui sunt homines, & quæ sunt hæc Sacramenta quæ commenti sunt? Apertè non dicit; sed quos intelligi velit, subsequens oratio satis demonstrat. Si quis (inquit) obijciat non esse culpandum quod faciunt Episcopi Papales, dum sicut suos inaugurant sacros, quia illic verbum Christi annexum est signo; responsio in proprium est, Christum non loquentum esse Apostolis, vt perperuum sacramentum in Ecclesia institueret, sed semel testari voluisse quod nuper diximus, non aliunde quàm à se solo prodire spiritum; deinde se nunquam minus iniungere, quin simul virum suppeditet ministris suis, eò quæ facultate instruat. Hæc ille laetis demonstrans, Sacramentum penitentia, in quo fit remissio peccatorum, quod iuxta hæc Christi verba Ecclesia Catholica perpetuo celebrat, ipsius iudicio merum esse ludibrium, lusum strippolum, ac Satanae praestigias. Sed quam adferre horum omnium rationem? hanc vnã, quod Christus hic perperuum Sacramentum non instituit. Sed hoc ipsum quomodo probat? sola & simplici negatione: & quia alium ille verbum Christi rationem iam assignauit, quod esse debere: Non est verum quod Papistæ dicunt, sed quod ego dico. Ita quod tota Ecclesia hæctenus semper intellexit & credidit, vò aliunde infirmat Caluinus quàm quia illud negat, & alibi affirmat. Ita sunt mera ludibria, strippoli lusus, & Satanae praestigia, quæ exerceat Caluinus à Satana edoctus. Sic ille in sacris ludit cum impia Dei contumelia, & animarum interitu. Quod vniuersa seruat per orbem Ecclesia, & tota contellatur antiquitas, hoc simplici negatione destruere suis putat esse Caluinus. Antiquitatis testimonia in proximi textus replicatione profertentur, ubi & quale hic Sacramentum Christus instituit, aptius explicabitur.

Nunc quid adhuc in Caluino contra Ecclesiam fidem sequitur, dispiciamus. Omitto (inquit) quod in Papatu in finem longe diuersum vel potius contrarium sacrificii creatur; nempe

Ecclesia
receptissi-
mam fidem
simplici in-
gatione de-
struit Cal-
uinus.

ad mactandum quotidie Christum, quum ad homines Euangelij
gladio immolandos creati fuerint Apostoli. Alia adhuc hæc ac-
cusatio est, à præsentis Euangelij textus sententia longissi-
mè remota. Neque enim hic de toto & proprio Sacerdotalis
ordinis Sacramento, sed de pœnitentiæ Sacramento, & pote-
state remittendi peccata, quæ ordinis Sacerdotalis & iurisdic-
tionis ordini annexa propria est, disputat Christus, vt in pro-
ximo textu docebitur. Arripit tamen hanc qualemunque an-
sam Caluinus, vt stomacho suo indulgeat. At in Sacramento
ordinis, quod ex hoc loco deduci supponit, creati sacrificos
qui mactent quotidie Christum. Impuro hæretico grauissi-
mos & verustissimos Patres opponimus, qui Sacerdotalis mu-
neris in Ecclesia Christi hanc esse potissimam functionem
docent, vt quotidianum sacrificium corporis & sanguinis
Christi peragant. Dionysius Ateopag. Sacerdotalia munera
& totam Hierarchiam Ecclesiasticam ex instituto describens,
excellensimam eorum partem in sacrificio & liturgia ponit,
quam prolixè & accuratè pertractat. Post sacras (inquit)
diuinorum operum laudes, hostiam salutarem litat, se excusans,
&c. Chrysostomus Sacerdotalem dignitatem & functionem
libris sex enarrans, non in alia re magis eam collocat, quam
in quoridiani sacrificij oblatione. Eum (inquit) qui pro ciui-
tate tota, quid dico ciuitate? immò vniuerso mundo legatus in-
tercedit, deprecatorq; est apud Deum, vt hominum omnium non
viventium modo, sed & mortuorum peccatis propitiu fiat, qua-
lem, quæso, esse oportet? Quum autem ille & Spiritum sanctum
inuocauerit, sacrificiumq; illud horrore ac reuerentia plenissimè
perfecerit, communi omnium Domino manibus assidue pertra-
ctato, quare ex te quoto iuum ordine collocabimus? Hæc ille.
Diuus Ambrosius in libro de dignitate Sacerdotali, ordinem
Sacerdotalem hoc potissimam nomine extollit, quod Regum
colla & Principum genibus Sacerdotum submittantur; & ex-
osculati eorum dextris, orationibus eorum & sacrificijs credant
se communiri. Neque aliam exponit gratiam per manuum im-
positionem presbyterij (de qua Apostolum ad Timotheum)
quam verba mystica quibus confirmatur ad opus electus, acci-
piens inu horitatem teste conscientia sua, vt audeat vice Do-
mini sacrificium Deo suo offerre. De hoc proprio Sacerdotali
munere hanc in modum Cyprianus. Ille sacerdos vice Christi
verè fungitur, qui id quod Christus fecit imitatur: & sacrificiū
verum ac plenum tunc offert Deo Patri, si sic incipiat offerre
secundum quod ipsum Christum videat obtulisse. Rursum alio
in

Sacerdo-
tale offi-
cium pro-
prie in sa-
crificio quo-
ridiano.
Ecclesiast.
Hierarch.
c. 7. par. 3.

De Sacer-
dotio lib. 6

Cap. 20.

In cōment.
in 1. Tim.
4.

Lib. 2.
Epist. 3.

- in loco Sacerdotes quasi etymologicè explicat, *Qui sacrificiū Dei quotidie celebramus: ac similiter Gregorius Nazianz. in earmine: O sacrificia incruenta mittentes Sacerdotes! Dignus Hieronymus Sacerdotum reuerentiam & honorem allegaturus: Absit (inquit) ut de his quicquam sinistrum loquar, qui Apostolico gradui succedentes, Christi corpus sacro ore conficiunt.*
- Lib. 1.**
Epist. 10. Eusebius Pamphili Sacerdotum officium in eo positum demonstrat, ut diuinum numen placantes, pro se ipsis & pro fratribus suis sacrificium perficiant: ἀνορέδωσιν ἰσχυρίαν τῶ διακόνου ἰσχυρίαν. Iustinus martyr ita hoc Sacerdotibus Christianis proprium censet Deo sacrificare, ut scribat: Non accipit à quaquam Deus sacrificia (τὰς θύοις) nisi à sacerdotibus suis, ἢ διὰ τῶν ἰσχυρίαν ἀορῶν. Ignacius Apostolis proximus, adeo hanc functionis Sacerdotalis partem excellentem iudicauit, ut reuerit sine Episcopo præsentem sacrificare, quod tribus quasi synonymis variat: ἄνθρωπος προσέγειν, ἄνθρωπος θύοις, ἢ ἄνθρωπος ἐπιτίθειν. Irenæo, Polycarpi discipulo, ita hæc res comperita fuit, ut scribat: Sacrificia in veteri populo, sacrificia in Ecclesia: oblationes illic, oblationes & hic: species tantum mutata est. Quæ autem illa species sit, eodem in libro paulò superius explicuerat. Christus (inquit) accipiens panem, & c. noui testamenti nouam docuit oblationem: quam Ecclesia ab Apostolis accipiens, in uniuerso mundo offert Deo. De hoc quoque sacrificio D. Augustinus. Sacrificium (inquit) & oblationem ueluti, corpus autem aptasti mihi: quia pro illis omnibus sacrificij & oblationibus corpus eius offertur, & participationibus ministratur. Rursum alio in loco. Hebraei celebrabant in uictimis pecorum prophetiam future uictime in cruce. Vnde iam peracti eiusdem sacrificij memoriam celebrant Christiani sacrosanctam oblatione & participatione corporis & sanguinis Domini. Vnde ut utrumque coniungat Augustinus, oblationem & participationem. Solam participationem agnoscunt heretici: oblationem & sacrificium negant, quod mactationem Calvinus vocat, familiari sua auxilij usus. Quibus hæc in parte idem respondebimus quod Augustinus Manichæis, diuinum etiam hoc sacrificium sua profana impietate contaminantibus, sicut cæna Calvinistica idem hodie contaminat, eodem modo co respondit. Manichei (& Calviniani) nescientes quid mandandum sit in sacrificijs Gentium, & quid intelligendum in sacrificijs Hebræorum, & quid tenendum vel obseruandum in sacrificio Christianorum, vanitatem suam sacrum offerunt diabolo. Satis sunt hæc & clara & numerosa totius antiquitatis testia

Ibidem.

